

[Automatisk tekstet av Autotekst med OpenAI Whisper V3. Kan inneholde feil.]

[SPEAKER_02]

Hva er det med det ordet «jeg»?

Det er et enkelt ord på tri bokstave.

Det er kanskje et av de aller mest brukte orda i det norske språket.

Men er det lov å bruke det i akademiske tekster?

[SPEAKER_00]

Jeg er litteraturvitter, og jeg synes ofte det er fint å se hvem som er subjekt i teksten.

Hvem som har tenkt og resonert og skrevet.

[SPEAKER_01]

Jeg er matematiker, og to pluss to er fire.

Samme hvem som regner ut, og da blir det subjektivet «jeg» ofte ganske overflødig.

[SPEAKER_02]

Dette er podkasten om akademisk skriving, et samarbeid mellom bibliotekene ved Universitetet i Stavanger, Nord Universitet og Høyskolen i Østfold.

Jeg heter Ingeborg Marie Jensen og driver studieverksted ved Universitetsbiblioteket i Stavanger.

I denne episoden skal vi snakke om det personlige i akademiske tekster.

Jeg har med meg Jora Øyslien, som er matematiker og professor i medisinsk statistikk, og Ingrid Nilsen, som er førsteamanuensis i lesevitenskap ved UiS.

Hvorfor er studentene så opptatt av om det er lov å skrive «jeg»?

[SPEAKER_00]

Studentene opplever at det er mange regler for akademisk skriving som de forsøker å tilpasse seg og finne ut av.

De ønsker vel derfor ofte noen regler og fasiter fordi det kjennes trygt.

De er redde for å gjøre feil, og det er jo forståelig.

Og det å skrive «jeg» eller ikke skrive «jeg», det er nesten et grunnspørsmål fra nye studenter.

Er det lov å si «skrive jeg»?

Mange har nok hørt at det ikke er lov å skrive «jeg» på universitetet.

Og samtidig vil mange gjerne bidra med noe eget, og vise sine kunnskaper i teksten.

Og det kan være vanskelig å vite hvordan de kan skrive uten å skrive «jeg».

[SPEAKER_02]

Er det en myte som har spredt seg fra andre fag, kanskje, fra naturvitenskapelig fag og fra engelsk akademisk skriving, at det absolutt ikke er lov å skrive «jeg» i akademiske tekster?

[SPEAKER_01]

I naturvitenskap, som jeg kommer fra, så har man jo en lang tradisjon for å prøve å avdekke objektive sannheter i universet. Newtons lover for hvordan planeter og sånn beveger seg. Og disse lovene som vi prøver å avdekke i naturvitenskap, de er det samme.

Samme hvem som måler og veier å gjøre noe.

Så der skreller man «jeg» bort fra alle tekstene.

Fordi vi vil ikke lede opp merkshomheten til leseren inn på «jeg». men det er det du beveger deg over i andre typer fagfelt, hvor den som har gjort noe, og de personlige valgene du har gjort ved at jeg valgte å gjøre det på denne måten, i det jeg trodde inn i situasjonen, så skjedde noe helt spesielt, så blir plutselig subjektet mye, mye viktigere, og da trenger jeget seg inn i hele metoden og hele teksten på en helt annen måte.

[SPEAKER_00]

I de humanistiske fagene og i samfunnsfagene er det ikke sånn at vi forsøker å avdekke noen objektive lover.

Der forsøker vi å forstå og fortolke menneskelige uttrykk og kulturelle fenomener.

Og da spiller det en mye større rolle hvem forskeren eller studenten er.

Vurderinger og valg blir en viktig del av forskningen som kan påvirke resultatene og funnene underveis.

Og da vil alt fra ens bakgrunn, ens erfaringer, ens fordommer, ens kjønn, ens væremåte, vil ha betydning både for hva spørsmålene stiller og hva vurderingene tar underveis.

Så det er veldig viktig å vise frem og være helt tydelig på hva slags hvem en er som har sett på denne litterære teksten, eller dette religiøse samfunnet, eller denne skolen som skal forskes på og skrives om.

[SPEAKER_01]

Jeg synes det var utrolig lærerikt å bevege meg fra naturvitenskap over i medisin.

For i naturvitenskap er det et stein vi ser på.

Det er veldig håndterbart.

Men en gang du kommer over i medisin, så er det plutselig mennesker vi forsker på og skal si noe om.

Og vi hadde en situasjon her for et par år siden, hvor det var en lege som skulle dreve å samle sammen noen tall som vi skulle regne på.

Hardcore statistikk til synelatende.

men måten han samlet inn disse tallene på var å sitte ned i et rom med andre og snakke med dem og notere på et ark.

Og dette var en mann som var en veldig stor fyr, svær, skjegget mann, og det er klart at når han kommer inn i rommet og setter seg ned og snakker med noen for å få tak i noen tall, så farver han hele det rommet.

Så selv om det da egentlig var en matematisk-statistisk tekst innen medisin, så tvang jeget seg inn i metodedelen, fordi det ble så viktig.

[SPEAKER_02]

Ja, og det viser jo at jeg fungerer på forskjellige måter i forskjellige tekster og i forskjellige steder i teksten. Mange er opptatt av å skrive «jeg» kanskje i innledningen, at de vil reflektere seg frem mot en problemstilling. Og da passer det ofte ikke så godt, for det blir personlig, det blir for privat. Det blir som en bloggtekst eller en dagbok, og det skal vi jo ikke ha i akademiske tekster. Men i metoddelen, for eksempel, så kan det være nyttig å skrive «jeg» for å vise hva en har gjort, og for å vise hvem en var i den situasjonen, i den forskningen en gjorde.

[SPEAKER_01]

Så jeg er jo veldig opptatt av at en akademisk tekst er ikke primært en meningsytringstekst. Det er primært en tekst som skal formidle noe kunnskap. Så kan du godt mene noe om den, men det er dette objektive, subjektive kunnskapsuniverset du på et eller annet vis skal prøve å lempe over til andre. Trenger du jeg, eller trenger du ikke jeg for å gjøre det?

[SPEAKER_02]

Det tar jo tid å finne ut, og det er jo lov å øve på det. Det er lov å lese tekster, lese andre sine tekster innen sitt eget fagfelt, øve seg på å skrive, kanskje levere inn noen tekster til faglæren og få det vurdert.

[SPEAKER_00]

Absolutt, det er det. Det er alltid spennende å lese studenttekster og være med i en prosess hvor studenter skal øve seg på å lære å skrive i en... i en ny sjanger, som det jo på mange måter er. Og jeg tror det kan være veldig lurt å lese fagtekster, lese mange typer fagtekster innenfor sitt eget fag, og se hva som er konvensjonene i akkurat det faget. For det kan variere veldig mye, både fra de naturvinnskabelige naturfagene til de humanistiske fagene, men også innad i disse faggruppene. Sånn at en liksom blir vant med konvensjonene, og øver seg og tar... Forsøk å bli en skriver, fagskriver. Det tror jeg er viktig.

[SPEAKER_01]

Ja, øve seg. Skrive flere ganger. Og mange utkast. Ja, altså vi sitter med en tekst nå som vi skal sende inn. Og der er vi nå på revision nummer 16. 16 ganger har vi skrevet denne samme teksten, men det vanskeligste var å få opp det første utkastet. Så ta gjerne og måk ut det første utkastet så du har noe å jobbe videre fra, og da kan du også se hvordan bruk av «jeg» eller «vi» eller «man» farver teksten, og hvordan du på best måte får fram det du har lyst til å si.

[SPEAKER_02]

Jeg synes i en del tilfeller at tekster kan bli mindre precise hvis en ikke bruker «jeg», hvis en bruker noe annet.

En velger jo ofte å skrive i passiv form, en skriver kanskje «man» eller «en».

Og hvis en ser for seg en student som er ute i praksis, en sykepleiestudent, en pedagogikkstudent for eksempel, eller andre, som sier at en har gitt medisin til pasienten, eller man har delt ut noen tekster til elevene, så vil ikke leseren skjønne om dette er studenten selv som har gjort det, eller om det er noen andre i rommet som har gjort det, om det har vært noe som studenten bare har observert.

Så jeg synes det er viktig for presisjonsnivået i teksten ofte, at den bruker ordet «jeg».

[SPEAKER_01]

Ordet presisjon er jo et nøkkelord her.

Det vi driver med i all vitenskapelig skriving er jo å være utrolig precise i alt vi har gjort, motivasjonen, hva vi gjorde, hva det førte til.

Og hvis jeg er med å øke presisjonsnivået i teksten, da er det helt klart plass til det.

Hvis jeg blir en avsporing, da skal det ikke være der.

[SPEAKER_02]

Takk for at dere var med.

Takk for at du hørte på oss.

Husk å få med deg de andre podcastene våre om akademisk skriving, og lykke til med skrivarbeidet.